ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Warszawa, dnia /*elektroniczny znacznik czasu/*

Członek Zarządu
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Nr sprawy: 992000.6410.142.2026

Sz. P. Magdalena Biejat
Wicemarszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo o numerze BPS/043-62-1648/26 z 14 lipca 2026 r. wystosowane przez Panią Marszałek w związku z Oświadczeniem złożonym przez Pana Senatora Jacka Trelę na 62. Posiedzeniu Senatu w dniu 8 lipca 2026 r. uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Ad. 1. Dlaczego i na jakiej podstawie prawnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych zmienił dotychczasową, wieloletnią interpretację przepisów i zaczął odmawiać aktywnym zawodowo osobom ubezpieczonym prawa do prewencji rentowej tylko dlatego, że posiadają one ustalone prawo do emerytury?

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych[1] do zakresu działania Zakładu należy także prowadzenie prewencji rentowej, obejmującej rehabilitację leczniczą ubezpieczonych zagrożonych całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy, osób uprawnionych do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego, a także osób pobierających rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy. W myśl ust. 2 pkt 1 ww. przepisu w ramach prewencji rentowej Zakład

[1] Dz.U. z 2026 r. poz. 199 zpóźn.zm., dalej: ustawa systemowa;

ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa
www.zus.pl
e-mail: cot@zus.pl
tel. 22 667-10-15
fax 22 667-10-50

kieruje ubezpieczonych i osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 tej ustawy, do ośrodków rehabilitacyjnych.

Natomiast z § 2.1. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu kierowania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na rehabilitację leczniczą oraz udzielanie zamówień na usługi rehabilitacyjne[2] lekarz orzecznik Zakładu orzeka o potrzebie rehabilitacji leczniczej osoby uprawnionej, której lekarz prowadzący leczenie sporządził wniosek o rehabilitację leczniczą.

Warunkiem wydania orzeczenia o potrzebie rehabilitacji leczniczej ubezpieczonego albo rencisty jest rokowanie odzyskania przez nich zdolności do pracy po przeprowadzeniu rehabilitacji, przy czym lekarz orzecznik bierze pod uwagę w szczególności charakter i przebieg procesów chorobowych oraz ich wpływ na stan czynnościowy organizmu, stopień przystosowania organizmu do ubytków anatomicznych, kalectwa, skutków choroby, a także wiek, zawód, wykonywane czynności i warunki pracy.

Odnosząc się do kwestii osoby ubezpieczonej, o której mowa w ww. przepisach należy przez to rozumieć osoby fizyczne podlegające chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych, o których mowa w art. 1 ustawy systemowej[3], a więc ubezpieczaniu emerytalnemu i rentowemu, ubezpieczeniu w razie choroby i macierzyństwa, zwanemu dalej "ubezpieczeniem chorobowym'', a także ubezpieczeniu z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwanemu dalej "ubezpieczenie wypadkowe". Powyższe oznacza, że pracujący emeryt zobowiązany jest również do opłacania składek na ubezpieczenie rentowe, z którego finansowana jest prewencja rentowa.

Wobec powyższego, zgodnie z aktualną wykładnią obowiązującą w Zakładzie, pracujący emeryci spełniają warunki wynikające z art. 69 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, co oznacza, że osoby te spełniają również warunki formalne do skierowania na rehabilitację rentową ZUS.

W przypadku, gdy złożą wniosek o rehabilitację leczniczą wystawiony przez lekarza leczącego i lekarz orzecznik stwierdzi zagrożenie niezdolnością do pracy, osoby takie mogą uzyskać orzeczenie o potrzebie rehabilitacji i skorzystać z wyjazdu do ośrodka rehabilitacyjnego.

Ad. 2. Ile wniosków o rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej wpłynęło do ZUS od osób posiadających ustalone prawo do emerytury (ale aktywnych zawodowo) w latach 2023,

[2] Dz.U. z 2019 r., poz. 277, dalej; rozporządzenie z dnia 12 października 2001 r.;
[3] Art. 4 pkt. 1 ustawy systemowej;

2024, 2025 oraz w pierwszej połowie 2026 r.? Ile z tych wniosków zostało rozpatrzonych odmownie?

W nawiązaniu do potrzeby wskazania żądnych danych, uprzejmie informuję, że Zakład gromadzi dane dotyczące liczby złożonych wniosków o rehabilitację leczniczą, co pozwala na monitorowanie ogólnego poziomu zainteresowania tą formą wsparcia oraz skalę zapotrzebowania na świadczenia rehabilitacyjne. Dane te mają charakter zbiorczy i odnoszą się wyłącznie do liczby wpływających wniosków, bez ich dalszej szczegółowej klasyfikacji według statusu społeczno-zawodowego wnioskodawców.

Jednocześnie, wyjaśniam, że Zakład nie prowadzi ewidencji umożliwiającej wyodrębnienie spośród wszystkich osób składających wnioski o rehabilitację leczniczą grupy emerytów. Oznacza to, że w ramach posiadanych systemów informatycznych oraz prowadzonych rejestrów brak jest danych pozwalających na ustalenie, jaka część wnioskodawców posiada status emeryta. W konsekwencji Zakład nie dysponuje możliwością przedstawienia szczegółowych zestawień w tym zakresie.

Z uwagi na powyższe, Zakład nie posiada także danych o liczbie wniosków rozpatrzonych odmownie przez osoby posiadające ustalone prawo do emerytury.

Ad. 3. Ile odwołań i wniosków do sądów pracy i ubezpieczeń społecznych wpłynęło w skali całego kraju w sprawach o odmowę skierowania na rehabilitację prewencyjną z powodu pozostawania w zatrudnieniu przy ustalonym prawie do emerytury? Ile z tych spraw zakończyło się zmianą decyzji ZUS i przyznaniem rehabilitacji w ramach prewencji rentowej?

Możliwość składania odwołań od decyzji o odmowie skierowania na rehabilitację powstała od 13 kwietnia 2026 r. na mocy art. 83 ust. 1 pkt 6 dodanego ustawą z dnia 18 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw . To właśnie przedmiotowy przepis art. 83 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy wprowadził zmianę polegającą na wprowadzeniu do obrotu prawnego nowego typu decyzji, tj. decyzji o odmowie skierowania na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS. Do dnia 12 kwietnia 2026 r. odmowa skierowania na rehabilitację nie była wydawana w formie decyzji administracyjnej, lecz przekazywana w formie pisma, wobec czego nie istniała możliwość wniesienia odwołania do sądu.

Wobec powyższego, informuję, że na dzień 3 sierpnia 2026 r. do Zakładu wpłynęło łącznie 29 odwołań od decyzji odmawiających skierowania na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej. Spośród nich 25 odwołań dotyczyło przesłanek orzeczniczych, natomiast 4 odwołania zostały

wniesione z przyczyn formalnych. Na dzień dzisiejszy ww. sprawy nie zostały rozpatrzone przez właściwe sądy.

Ad. 4. Czy prawdą jest, że jeszcze na początku roku 2026 przyznawano rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej? Kiedy została zmieniona interpretacja przepisów?

Informuję, że Zakład kierował na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej osoby aktywne zawodowo posiadające ustalone prawo do emerytury do lutego 2026 r. Z uwagi jednak na uzyskane stanowisko Departamentu Legislacyjno-Prawnego Zakładu (dalej DLP) z 30 grudnia 2025 r., zgodnie z którym w przypadku emerytów nie istnieje już ryzyko niezdolności do pracy z powodu stanu zdrowia, dochodzi bowiem do realizacji ochrony przed niezdolnością do pracy ze względu na wiek. Jak wskazał DLP w obecnym stanie prawnym spełnienie warunków do nabycia prawa do emerytury wyklucza ubieganie się o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Z tego punktu widzenia nie zachodzi potrzeba objęcia prewencją rentową osób, które nie są już zagrożone całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy, za czym przemawia również dorobek nauki i orzecznictwa poczyniony na gruncie obowiązywania zasady jednego świadczenia.
Wobec powyższego stanowiska Departamentu Legislacyjno – Prawnego Zakład zmienił dotychczasową wykładnię i zaprzestał kierowania na rehabilitację ww. grupy osób, tj. pracujących emerytów od 24 lutego 2026 r.

Niemniej jednak w piśmie z dnia 17 kwietnia 2026 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przedstawiło odmienne stanowisko w przedmiotowym zakresie, co spowodowało zmianę trybu postępowania w przypadku ustalania prawa do rehabilitacji pracujących emerytów.

W związku z powyższym, w odniesieniu do spraw dotyczących pracujących emerytów zakończonych odmową formalną przed 17 kwietnia 2026 r., Zakład poinformował klientów o możliwości skorzystania z rehabilitacji. Natomiast w sprawach zakończonych decyzją odmowną wydaną od 17 kwietnia 2026 r. Zakład podjął działania polegające na ponownej rejestracji i ponownym rozpatrzeniu spraw zgodnie z wykładnią przedstawioną w piśmie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2026 r.

Z wyrazami szacunku

Mariusz Jedynak
Elektronicznie podpisany przez Mariusz Jedynak
Data: 2026.08.13 19:54:59 +02'00'